

Toiminnan ja talouden seuranta

1.1.–31.12.2022

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

MIKKELI

Sisällys

Palvelusuunnitelman toteutuminen	3
Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat	4
Talouden toteuma 2022	5
Kuntaosuudet.....	6
Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden raportointi.....	7
Tunnusluvut	15

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

Ympäristölautakunta ja sen alaisuudessa toimiva Ympäristöpalvelut -yksikkö vastaa kuntatason ympäristöterveydenhuollon ja ympäristösuojelun tehtävistä Mikkelissä, Hirvensalmella, Kangasniemellä, Mäntyharjussa ja Pertunmaalla. Resurssien sallimissa puitteissa toteutetaan erilaisia selvityksiä vuorotellen toimialueen eri kuntien alueella. Tavoitteena on antaa palvelut samantasoisina koko toiminta-alueella ympäristöpalvelusopimuksen mukaisesti.

Ympäristöpalvelujen tulosalueet ovat

- Ympäristölautakunta ja hallinto
- Ympäristöterveydenhuolto (yleinen terveystarkastus ja eläinlääkintähuolto)
- Ympäristönsuojelu (ympäristönsuojelu ja ympäristönsuojelun projektit)

Palvelusuunnitelman toteutuminen

Yleisen terveystarkastuksen osalta palvelusuunnitelman toteutumiseen vaikutti valvonnan perusmaksun käyttöönotto. Etenkin elintarvikkeiden valvonnassa tämä tuotti paljon lisätöitä valvontakohderekisterin päivityksessä ja valvonnan perusmaksukriteereiden määrittämisessä kohdekohtaisesti. Tämä vei merkittävästi resursseja suunnitelmallisesta valvonnasta. Koronaepidemia ei vaikuttanut enää vuonna 2022.

Vuonna 2022 elintarvikkeiden mukaisia suunniteltuja tarkastuksia tehtiin 121 (näistä Oivia 87 kpl), terveydensuojelun mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia 130, tupakkalain mukaisia tarkastuksia 47 ja lääkelain mukaisia tarkastuksia 28 kappaletta. Asunnotarkastuksia tehtiin 77, uimarantojen suunnitelmallisia tarkastuksia 40 ja suunnitelmallisia näytteenottoja 123 kappaletta. Elintarvikkeiden mukaisia suunnitelmallisia näytteenottoja oli 25 kappaletta. Viranomaisvalvonnan talousvesi ja uima-allasvesinäytteitä otettiin 327 kappaletta.

Vuonna 2022 ei ollut merkittäviä elintarvike- tai vesivälitteisiä epidemioita. Lisäksi selvitetiin 23 asiakasvalitusta, jotka liittyivät ruokamyrkytysepäilyyn, elintarvikkeen tuotelaatuun tai toimipaikan hygieniaan. Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut. Terveydensuojeluvalvonnassa valitusten ja muiden yhteydenottojen perusteella tehtiin tarkastuskäyntejä yhteensä 48.

Elintarviketiimi toteutti kaksi omaa projektia, jotka koskivat gluteenittomien tuotteiden valmistamiseen ja markkinointiin liittyviä asioita sekä akryyliamidin muodostumisen huomioimiseen valmistusprosessissa. Näistä aihealueista teetetään opinnäytetyöt Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulun ympäristötekniikan opiskelijoille. Opinnäytetyöt valmistuvat keväällä 2023, jonka jälkeen tapahtuu lopputiedotus. Projektit ja opinnäytetyöt kohdistuivat pääasiassa tarjoilupaikkoihin. Toteutus tehtiin kyselyiden, tarkastusten ja näytteenoton avulla.

Terveydensuojelutiimi toteutti uima-allastiloissa pintahygieniaprojektin, jossa selvitetiin allas-, sauna- ja pesutilojen pintahygienian tasoa kenttämittauksilla.

Vuoden 2022 alusta aloitettiin ympäristöterveydenhuollon terveystarkastuksen järjestelmällinen laadunhallinta ottamalla käyttöön valtakunnallinen Envirovetin LaatuNet-laatuohjelmajärjestelmä. Tavoitteena on valtakunnallisesti yhdenmukaistaa ja kehittää toimialan laadunhallintaa asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti. Elintarvikkeiden ja EU:n valvonta-asetus edellyttävät valvontayksiköitä tekemään sisäistä oman toiminnan laadunhallintaa. Siihen kuuluvat sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, poikkeamien havainnointi ja korjaavien toimenpiteiden kirjaaminen. Vuonna 2022 ei ole resurssipulan vuoksi tehty sisäisiä- eikä ulkoisia auditointeja.

Eläinlääkintähuollon palvelusuunnitelma toteutui suunnitellusti valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta ja koronapandemiasta huolimatta. Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa. Kesäaikana saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia.

Pieneläinkäyntejä vastaanotolla oli yhteensä 7523, sairasmatkoja 1409, kaupungineläinlääkäreiden tekemiä virkamatkoja 210 ja valvontaeläinlääkäreiden virkamatkoja 179. Eläinlääkäriin käynnit vastaanotolla ja tilakäynnit ovat vähentyneet jonkin verran, mikä johtuu ennen kaikkea eläinlääkäriresurssien vajavuudesta sekä yksityisten klinikoiden aikaisempaa paremmasta henkilöresurssista.

Kaupungineläinlääkäreiden viroista on ollut täyttämättä lähes koko vuoden 1–2 virkaa. Tämä on lisännyt praktikkoeläinlääkäreiden työsidonaisuutta ja työnkuormitusta. Onneksi ulkopuolisia päivystäjiä on saatu tekemään yksittäisiä viikonloppupäivystyksiä. Kesästä vuoden loppuun oli myös valvontaeläinlääkäri virkojen täytössä ongelmia. Valvontaeläinlääkäriä täytettiin palkkaamalla terveystarkastaja eläinsojelutehtäviin. Toinen valvontaeläinlääkäriin sijaisuus saatiin täytettyä osa-aikaisesti.

Ympäristönsuojelun osalta palvelusuunnitelma on toteutunut suunnitellusti. Ympäristönsuojelun yksikössä valmisteltiin vuoden 2022 aikana seitsemän ympäristö- tai maa-aineslupapäätöstä (Mikkeli 4, Mäntyharju 2, Pertunmaa 1), ja seitsemän ympäristöluvan muutos- tai rauettamispäätöstä. Määrä on vähäisempi kuin aikaisempina vuosina, koska lupia haettiin vuonna 2022 selvästi keskimääräistä vähemmän. Erillislainsäädännön mukaisia viranhaltijapäätöksiä tehtiin noin 30 ja muita erilaisia kirjallisia asiakassuoritteita (lausunnot, tarkastuspöytäkirjat, kehotukset yms.) kertyi yhteensä 977, mikä on suunnilleen saman verran kuin edellisinä vuosina. Suoritteet jakautuivat kuntien kesken seuraavasti: Mikkeli 781, Hirvensalmi 38, Kangasniemi 87, Mäntyharju 45, Pertunmaa 26.

Viranomaistoiminnan lisäksi Ympäristöpalvelut on hallinnoinut vuoden 2022 aikana kahta ympäristönsuojelun edistämiseen liittyvää hanketta (Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishanke ja Ilmastopolku -hanke). Hankkeiden avulla on

ollut mahdollista toteuttaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa ympäristönsuojelun edistämistehtävää laajemmin kuin viranomaistoimintaan mitoitettujen henkilöstöresurssit muuten mahdollistaisivat. Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishankkeen kustannusarvio oli noin 50 000 euroa siten, että puolet hankkeen rahoituksesta saatiin Etelä-Savon ELY-keskuksesta ja puolet omarahoitusosuutta. Mikkelin seudun ympäristöpalvelut sai vuonna 2021 YM:n kuntien ilmastohankkeet -ohjelmasta rahoitusta 32 900 euroa Ilmastopolku -hankkeen toteuttamiseen Mikkelin seudun kunnissa. Hankkeen omarahoitusosuus (30 % hankkeen kokonaiskustannuksista, 14 100 €) saatiin Mikkelin seudun kehityshankerahastosta. Hanke päättyi marraskuussa 2022. Lisäksi Etelä-Savon ELY-keskus myönsi vuoden 2022 lopussa rahoitusta Pursialan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivittämiseen liittyviin erillisselvityksiin.

Pohjavesien suojeleluun liittyvä Rainman -hanke (2019–2021) ja Mikkelin seudun kuntailmasto -hanke (2019-2021) päättyivät vuoden 2021 lopussa. Molempien hankkeiden loppuraportointi tehtiin vuoden 2022 puolella. Rainman -hankkeessa päivitettiin Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelma siten, että suojelusuunnitelmassa otettiin myös ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioon. Hanhikankaan pohjavesialueen uudistettu suojelusuunnitelma hyväksyttiin Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa marraskuussa 2022. Kuntailmasto -hankkeessa valmisteltiin ilmasto-ohjelmat kaikille Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen kunnille. Kaikkien Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimialueen kuntien ilmasto-ohjelmat on hyväksytty kunnanvaltuustoissa vuoden 2021 lopussa tai vuoden 2022 alussa. Ympäristöpalvelut on kerännyt Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimialueen kunnista ilmasto-ohjelmien seurantatietoa vuosilta 2021 ja 2022.

Ilmastopolku -hankkeessa kuvattiin ja laskettiin päästövähennyksiä Mikkelin seudun kuntien toteuttamista kasvihuonekaasupäästöjä vähentävistä ratkaisuita Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämälle Kestävyyssloikka -sivustolle. Lisäksi kustakin Mikkelin seudun kunnasta valittiin ilmastonsuojelun kannalta hyviä esimerkkejä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen ylläpitämälle Mikkelin seudun ilmastopolku -sivustolle (mikkeli.fi/ilmasto). Esimerkeistä teetettiin myös kohteeseen asennettava Info-taulu. Osana Mikkelin seudun kuntailmasto 2050-hanketta perustettiin Mikkeliin Kalevankankaan luontopolun yhteyteen vuonna 2022 ilmastopolku, joka tarjoaa tietoa ilmastonmuutoksesta ja ilmastonmuutoksen vaikutuksista Mikkelin seudun luontoon.

Talouden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat

Ympäristölautakunnan toimintakulut vuonna 2022 olivat kokonaisuutena 2 187 825 euroa ja ne alittuivat talousarvioon nähden 209 475 euroa. Toimintatuotot (sisältää kuntaosuudet) vuonna 2022 olivat 1 165 524 euroa ja valtuustoon nähden sitovat tuotot alittuivat 12 376 euroa. Toimintakate oli 197 099 euroa parempi kuin talousarviossa.

Ympäristöpalvelujen kaikkien tulosalueiden toimintakulut olivat vuonna 2022 talousarviota pienemmät. Toimintakuluissa euromääräisesti eniten säästöä syntyi henkilökuluissa ja palvelujen ostoissa. Henkilöstökulujen säästö vuodelta 2022 kertyi pääasiassa rekrytointihaasteista johtuneesta täyttämättä olevasta eläinlääkärin virkojen palkkakustannuksista.

Vastaavasti toimintatuotot, kuntalaskutuksia lukuun ottamatta, olivat kaikilla tulosalueilla talousarviota paremmat. Yleisen terveystalouden ja ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksujen sekä eläinlääkintähuollon klinikkamaksujen tulokertymät vuonna 2022 olivat talousarviota paremmat. Lisäksi ulkopuolista rahoitusta hankkeisiin saatiin talousarviota enemmän. Korvaukset kunnilta muodostuivat talousarviota pienemmiksi, koska osuuksien laskennan perusteena käytettävät toimintakulut olivat talousarviota pienemmät sekä toimintatuotot arviota paremmat.

Talouden toteuma 2022

Mikkelin seudun ympäristölautakunta

	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Myyntituotot	644 307	756 900	689 414	-67 486	91,1 %
Maksutuotot	333 280	355 500	378 388	22 888	106,4 %
Tuet ja avustukset	134 181	53 000	84 672	31 672	159,8 %
Muut toimintatuotot	12 475	12 500	13 050	550	104,4 %
TOIMINTATUOTOT	1 124 244	1 177 900	1 165 524	-12 376	98,9 %
Henkilöstökulut	-1 667 117	-1 808 600	-1 702 062	106 538	94,1 %
Palkat ja palkkiot	-1 263 711	-1 372 200	-1 285 719	86 481	93,7 %
Henkilösivukulut	-403 406	-436 400	-416 343	20 057	95,4 %
Palvelujen ostot	-310 376	-401 600	-298 857	102 743	74,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 235	-57 400	-45 280	12 120	78,9 %
Vuokrakulut	-130 618	-129 200	-123 797	5 403	95,8 %
Muut toimintakulut	-16 054	-500	-17 830	-17 330	3565,9 %
TOIMINTAKULUT	-2 168 399	-2 397 300	-2 187 825	209 475	91,3 %
TOIMINTAKATE	-1 044 155	-1 219 400	-1 022 301	197 099	83,8 %

Tulosalueittain ja yksiköittäin

Ympäristölautakunta (koko lautakunta yhteensä)	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	1 124 244	1 177 900	1 165 524	-12 376	98,9 %
Toimintakulut	-2 168 399	-2 397 300	-2 187 825	209 475	91,3 %
Toimintakate	-1 044 155	-1 219 400	-1 022 301	197 099	83,8 %

Ympäristölautakunta ja hallinto (tulosalue)	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	8 743	8 900	7 552	-1 348	84,9 %
Toimintakulut	-38 070	-40 700	-34 454	6 246	84,7 %
Toimintakate	-29 327	-31 800	-26 902	4 898	84,6 %

Ympäristöterveydenhuolto (tulosalue)	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	792 380	915 500	901 770	-13 730	98,5 %
Toimintakulut	-1 517 260	-1 740 700	-1 553 615	187 085	89,3 %
Toimintakate	-724 880	-825 200	-651 845	173 355	79,0 %

-Yleinen terveysvalvonta	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	243 626	295 000	310 442	15 442	105,2 %
Toimintakulut	-610 169	-674 000	-623 257	50 743	92,5 %
Toimintakate	-366 543	-379 000	-312 816	66 184	82,5 %

-Eläinlääkintähuolto	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	548 754	620 500	591 328	-29 172	95,3 %
Toimintakulut	-907 091	-1 066 700	-930 358	136 342	87,2 %
Toimintakate	-358 337	-446 200	-339 029	107 171	76,0 %

Ympäristönsuojelu (tulosalue)	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	323 122	253 500	256 202	2 702	101,1 %
Toimintakulut	-613 069	-615 900	-599 756	16 144	97,4 %
Toimintakate	-289 948	-362 400	-343 554	18 846	94,8 %
-Ympäristönsuojelu (pl. projektit)	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	196 030	200 500	178 478	-22 022	89,0 %
Toimintakulut	-486 803	-542 300	-498 654	43 646	92,0 %
Toimintakate	-290 773	-341 800	-320 175	21 625	93,7 %
-Ympäristönsuojelun projektit	Toteuma 2021	Talousarvio 2022	Toteuma 2022	Ero toteuma 2022- talousarvio 2022	Toteuma % 2022
Toimintatuotot	127 092	53 000	77 724	24 724	146,6 %
Toimintakulut	-126 266	-73 600	-101 102	-27 502	137,4 %
Toimintakate	825	-20 600	-23 379	-2 779	113,5 %

Kuntaosuudet

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen kuntien lopulliset osuudet vuonna 2022

	Mikkeli	Hirvensalmi	Kangas- niemi	Mäntyharju	Pertunmaa	Yhteensä
Ympäristölautakunta ja hallinto						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,8 %	8,4 %	2,5 %	100,0 %
Osuus euroa	26 902	1 099	2 698	2 908	848	34 454
Terveysvalvonta						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,8 %	8,4 %	2,5 %	100,0 %
Osuus euroa	313 190	12 796	31 407	33 854	9 867	401 114
Eläinlääkintähuolto						
Prosenttiosuus	50,6 %	5,4 %	20,9 %	17,6 %	5,5 %	100 %
Osuus euroa	340 463	36 514	140 274	118 016	37 187	672 454
Ympäristönsuojelu (projektit eivät vaikuta kuntalaskutukseen)						
Prosenttiosuus	78,1 %	3,2 %	7,8 %	8,4 %	2,5 %	100,00 %
Osuus euroa	319 409	13 050	32 031	34 526	10 063	409 080
Yhteensä	999 965	63 459	206 410	189 304	57 965	1 517 102

Valtuustoon näiden sitovien tavoitteiden raportointi

1. HYVÄN ELÄMÄN OHJELMA

Painopiste: Yhteisöllisyys			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Syrjäytymisen ehkäisy	Tarjotaan tukityö- ja harjoittelupaikkoja.	Tarjotaan yhteensä vähintään 10 kk harjoittelupaikkaa	Harjoittelupaikkoja on tarjottu 28 kk (ympäristönsuojelu 11 kk, terveysvalvonta 13 kk, eläinlääkintähuolto 4 kk). Opiskelijoille ja vastavalmistuneille on tarjottu sijaisuuksia ja kesätyöpaikkoja (terveysvalvonta 3 kk, eläinlääkintähuolto n. 10 kk, ympäristönsuojelu 3 kk).
Kumppanuustoimintamalli	Ympäristöpalveluissa on matala kynnys yhteydenottoon sekä asiakkailta että kuntalaisilla.	Asiakaskysely sekä kuntalaisille että asiakkaille	Ympäristönsuojelu osallistui Mikkelin ja Hämeenlinnan kaupunkien yhteiseen Kestävä maankäyttö -hankkeeseen, jossa kartoitettiin erilaisista maankäyttöön liittyvistä lupa- ym. prosesseista saatua asiakaspalautetta asiakashaastattelujen avulla. Ympäristönsuojelun osalta haasteltiin kolmea ympäristölupaa hakenutta yritystä ja kahta konsulttia. Palaute oli hyvää.
Osallisuuden ja toimijuuden edistäminen	Edistetään kuntalaisten mukaan ottamista omaan elinympäristöön liittyvistä asioista päättämiseen ja ympäristön hoitamiseen (esim. vieraslajien torjunta ja siivoustalkoot).	Vähintään 1 ympäristötalokootapahtuma vuodessa, jossa Ympäristöpalvelut on aktiivisesti mukana	Siivoustalkoita ei järjestetty vuonna 2022, VieKas -hanke on järjestänyt vieraslajien torjuntatalkoita.

Painopiste: Aktiivinen ja hyvinvointia tukeva arki			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Kansalaislähtöisen toiminnan mahdollistaminen	Edistetään kuntalaisten mukaan ottamista omaan elinympäristöön liittyvistä asioista päättämiseen ja ympäristön hoitamiseen (esim. vieraslajien torjunta ja siivoustalkoot).	Vähintään yksi ympäristötalokootapahtuma vuodessa, jossa ympäristöpalvelut aktiivisesti mukana	Ks. edellinen kohta.
Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen toimenpiteet	Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen maankäytön suunnittelussa.	Kaavalausuntojen lukumäärä, jossa asiasta lausuttu	Ympäristöpalvelut on antanut lausuntoja sellaisista kaava-suunnitelmista, joissa ei ole ollut tarpeen lausua kävelyn ja pyöräilyn edistämisestä. Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on ollut vahvasti esillä Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen kunnille laadituissa ilmasto-ohjelmissa, ja kaupunkialueen kaavahankkeita koskevissa yhteistyöpalaverissa.
Luontoympäristön, kulttuurin ja rakennetun ympäristön hyvinvointivaikutusten edistäminen	Edistetään luontomatkailua ja kuntalaisten luonnossa liikkumista. Huolehditaan siitä,	Urpolan ja Kalevankankaan luontopolkujen kunnossa pitäminen.	Luontopolkujen ylläpitotoimista on huolehdittu. Kalevankankaalle on perustettu

	että maankäytön suunnittelussa varataan riittävästi tilaa viheralueille.	Hankkeisiin osallistuminen.	uusi ilmestopolku syksyllä 2022. Ympäristöpalvelut on osallistunut vieraslajien torjuntaa edistävään VieKas -hankkeeseen ja Naistingin lintuveden kunnostamishankkeeseen. Nastinkilampi on Mikkelin alueen tärkein lintujen muuttoon aikainen lintujen tarkkailupaikka.
--	--	-----------------------------	--

2. KESTÄVÄN KASVUN OHJELMA

Painopiste: Terveellinen ja turvallinen ympäristö			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Liikennepäästöjen vähentäminen	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen. Yhteiskäyttöön hankittujen biokaasuautojen aktiivinen käyttö. Työmatkapyöräilyn edistäminen.	Selkeät tavoitteet liikennepäästöjen vähentämiselle uudessa vuosille 2021–2035 laadittavassa ilmasto- ja energiastrategiassa.	Ilmasto-ohjelma on hyväksytty Mikkelin kaupunginvaltuustossa 13.12.2021. Mikkelin tavoitteet liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi: <ul style="list-style-type: none"> • Liikenteen kasvihuonekaasupäästöt puolitetään vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta. • Kasvatetaan paikallisen liikennebiokaasun käyttöä. • Vähennetään auton käyttöä erityisesti lyhyillä matkoilla.
Vesistöjen laadun parantaminen ja pohjavesiriskin vähentäminen	Vesistöjen tutkimusohjelmassa seurataan painetekijöiden kehitystä ja vesistöjen tilaa säännöllisellä tarkkailulla.	Hyvässä ekologisessa tilassa olevien vesimuodostumien osuus, painetekijöiden kehitys valituissa keskeisissä vesienhoidon painopistevesistöissä (Mikkelin alapuolinen Saimaa, Otavan Kotalahti, Kyyvesi)	Uusimmassa vuonna 2021 vahvistetussa luokituksessa vesien ekologinen tila on parantunut hyväksi Otavan Kotalahdella. Muilla kahdella tarkastelualueella on edelleen ekologiselta tilaltaan luokissa tyydyttävä ja välttävä olevia vesimuodostumia. Näitä ovat Mikkelin alapuolinen Saimaa Kyyhkylänselälle asti, Kyyveden Hirviselkä ja Suovonselkä, Lisko ja Pankalampi. Käytännössä näihin vesimuodostumiin joudutaan kohdistamaan jatkossakin erityisiä vesienhoidon suunnittelussa nimettäviä vesienhoitotoimia. Valtaosa mainittuihin vesimuodostumiin kulkeutuvasta ihmistoiminnasta aiheutuvasta ulkoisesta kuormituksesta on hajakuormitusta (maa- ja metsätaloudesta sekä haja-asutuksesta). Tarkastelluilla alueilla noin 70–95 % kokonaisfosforikuormituksesta on hajakuormitusta. Painetekijöiden kehityksen osalta todetaan, että haja-asutuksen kasvua ei ole saatu pysäytettyä mutta

			<p>kuormituksen kasvua on onnistuttu hillitsemään/hidastamaan jonkin verran.</p> <p>Asiassa kunnan ympäristövalvonnan toimivalta liittyy pääosin nitraattiasetuksen ja YSL hajavesisäännösten valvontaan, jota koskeva valvontaohjelma on hyväksytty ympäristölautakunnassa 10.6.2020 § 44. Valvontaa on toteutettu ohjelman mukaisesti.</p>
Pintavesien ja pohjavesien laadun parantamiseen tähtääviin hankkeisiin osallistuminen.	Hankkeiden lkm, joissa Ympäristöpalvelut on mukana.	Ympäristöpalvelujen tai Mikkelin kaupungin hallinnoimat hankkeet, yht. 3 kpl (Naistingin kunnostushanke, Pursialan ja Porrassalmen pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämishanke, Pursialan pohjavesialueen erillisselvitykset), useita Xamkin tutkimushankkeita.	
Terveellisen juomaveden saatavuuteen liittyvien riskien hallinta.	Vesivälitteisten epidemioiden esiintymisen välttämisen.	Vesivälitteisiä epidemioita ei ole ollut.	
Tutkitaan Seitsennimisen joen valuma-alueilla olevia riskitekijöitä ja annetaan suosituksia Hanhikankaan pohjavesialueen pohjaveden puhtauden turvaamiseksi Rainman-projektin avulla.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelma on hyväksytty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa marraskuussa 2022.	
Lisätään ihmisten tietoisuutta pohjavesistä nettisivuilla.	Ympäristöpalveluiden nettisivujen päivitys	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien päivittämisestä on tiedotettu kaupungin nettisivuilla. Pohjavesialueita koskevia uusimpia tutkimustuloksia on viety Ympäristöpalvelujen www-sivuille (Rainman -hanke).	
Edistetään vesienhoidon edellytysten syntymistä edistämällä vesitilusten yhdistämistä suuremmiksi yksiköiksi	Osakaskuntien keskikoko, joissa Mikkelin on jäsenenä vesialueen omistajana.	Osakaskuntien yhdistymistä edistävä Vetovoimaa maaseudulle -hanke on päättynyt. Tulokset ovat erinomaisia. Sen ja edeltävän vastaavan hankkeen toimilla on saatu yhdistettyä osakaskuntia useaksi suureksi osakaskunnaksi Mikkelissä ja Mikkelin seudun kunnissa mm. Puulalla, Kyyvedellä, Paljavedellä, Yövedellä ja Mikkelin alapuolisella Saimaalla. Hankkeiden tulokset parantavat oleellisesti edellytyksiä vesienhoitoon liittyville hankkeille, kalastuksen kehittämiselle ja muille vesiluontoon tukeutuville virkistyskäyttöhankkeille. Tulokset tukevat myös kumppanuustoimintamallin käyttöä.	

		Osallistutaan vesienhoidon toimenpiteiden suunnitteluun.	Hankkeet ovat toteutuneet suunnitellusti.
Ilmanlaadun parantaminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	Ilmanlaadun tarkkailu, ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen	Jatketaan ilmanlaadun tarkkailua. Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen vuosina 2019–2021.	Ilmanlaadun tarkkailua on tehty jatkuvatoimisesti vuonna 2021 Mikkelissä hiukasten osalta. Meneillään oleva tarkkailujakso loppui Mikkelissä vuoden 2021 loppuun. Tarkkailua jatketaan suunnitelman mukaisesti maakunnallisena yhteistarkkailuna viiden vuoden jaksoissa. Mittauslaitteisto on vuosina 2022–2023 Savonlinnassa. Ilmasto-ohjelma on valmistunut ja hyväksytty valtuustossa 13.12.2021.
	Aktiiviset sisäilmatyöryhmät kaikissa jäsenkunnissa. Osallistutaan aktiivisesti sisäilmatyöskentelyyn kaikissa jäsenkunnissa. Valvotaan tarkastusten yhteydessä sisäilman laadun tarkkailua ja reagoidaan puutteisiin ennen ongelmien muodostumista.	Sisäilmaongelmaisten terveysuojelulain mukaisten kohteiden lukumäärä (koulut, päiväkodit, laitokset). Nykyiset ja uudet tapaukset.	Mikkelin kaupungin toimialueella aktiivisia sisäilmaryhmiä oli 4, joissa terveysvalvonta oli mukana. Sisäilmaryhmät toimivat kaikissa ympäristöpalvelujen jäsenkunnissa kohdekohtaisesti tarpeen mukaan. Mikkelissä on kohdekohtaisten työryhmien lisäksi kaupungin sisäilmatyöryhmä, joka toimii aktiivisesti koostuen 4–6 kertaa vuodessa. Sisäilmaongelmien ennaltaehkäisevään työhön kannustetaan.

Painopiste: Elinvoimaisuus			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Matkailun edistäminen	Edistetään luontomatkailun edellytyksiä Mikkelin seudulla mm. retkeilyreitistöjen osalta.	Osallistutaan luontomatkailua tukeviin hankkeisiin. Edistetään terveellisen ja monipuolisen luontoympäristön ja viheralueverkoston säilymistä kaikissa jäsenkunnissa.	Ympäristöpalvelut ei ole osallistunut varsinaisiin luontomatkailuhankkeisiin vuonna 2022. Naistingin lintukosteikon kunnostamishanke on saatu päätökseen vuonna 2022. Terveellisen ja monipuolisen luontoympäristön ja viheralueverkoston säilymistä on edistetty mm. kaavahankkeiden yhteydessä.
	Turvataan toimivat, laadukkaat ja helposti saavutettavat eläinlääkäripalvelut 24/7 kaikissa jäsenkunnissa.	Hyvä asiakaspalaute myös vapaa-ajanasukailta.	Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa, huolimatta valtakunnallisesta ja myös Mikkelin seudun ympäristöpalveluita vaivanneesta vaikeasta eläinlääkäripulasta. Kesäajaksi saatiin hyvin eläinlääkärien sijaisia. Palveluista on tullut kiitosta, eikä hoitovirhevalituksia ole tullut. Suuri suoritelmäärä saavutettu henkilövajeesta huolimatta ja on

			<p>mahdollista henkilöstön veinymisen vuoksi. Pitkäaikainen työkuormitus on kuitenkin tärkeä saada mahdollisimman pikaisesti vähemmäksi saamalla resurssivaje korjattua.</p>
	<p>Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruoan myynti) edistäminen.</p>	<p>Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin.</p>	<p>Suunnitelmallisten tarkastusten määrä elintarvikevalvonassa on jäänyt alle tavoitteen mutta tarkastuksia on tehty riskinarvion perusteella kohdennetusti. Uuden elintarvikelain mukainen valvonnan perusmaksun käyttöönotto on edellyttänyt merkittävää lisätyötä elintarvikevalvonassa.</p> <p>Terveysvalvonassa terveydensuojelun tiimissä on tapahtunut työnkuvan muutoksia. Terveydensuojelun osalta valvonnan tavoitteet on saavutettu. Myös terveydensuojelussa on otettu käyttöön valvonnan perusmaksu.</p> <p>Yrittäjille on annettu neuvontaa yrityksen elinkaaren eri vaiheissa.</p> <p>Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut.</p> <p>Elintarvikevälikkeisiä suuria epidemioita ei ole ollut, ainoastaan yksittäisiä epäilyjä.</p> <p>Uimarantojen suunnitelmalliset tarkastukset ja näytteenotot on tehty valvontasuunnitelman mukaisesti. Sinileväesiintymisistä on tiedotettu kahdella rannalla, yhteensä kolme kertaa. Uimavesien laadussa ei ole ollut muita ongelmia.</p> <p>LaatuNet on käytössä, auditointeja ei ole tehty.</p>
		<p>LaatuNet ja sisäinen auditointi käytössä.</p>	

Painopiste: Kaupungistuminen			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Saavutettavuus	<p>Ympäristöpalveluiden työntekijöihin saadaan yhteyttä arkisin eri kanavien kautta. Sähköiset palvelut toimivat 24/7 ja niiden toimintaa kehitetään. Toimivat lakisääteiset eläinlääkäripalvelut kaikissa jäsenkunnissa 24/7.</p>	<p>Eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut saavutettavissa arkisin klo 8–16 ja lakisääteinen kiireellinen eläinlääkäriapu saavutettavissa 24/7.</p>	<p>Ympäristöpalveluiden työntekijät ovat olleet tavoitettavissa normaaliin tapaan.</p> <p>Eläinlääkäripalvelut ovat toimineet 24/7.</p> <p>Ympäristöterveydenhuollon ja ympäristönsuojelun tarjoamat lakisääteiset palvelut</p>

			ovat saatavilla Suomi.fi -verkkopalvelussa.
Palvelujen digitalisointi	Terveysvalvonnan sähköinen VATI-järjestelmä ja ympäristönsuojelu YLVA-järjestelmä käytössä. Ympäristöpalveluiden tarjoamat lakisääteiset palvelut kuvattuina ajantasaisesti suomi.fi -palveluissa. Lomakkeiden ja ilmoitusten digitalisointia kehitetään jatkuvasti.	Uudet sähköiset palvelut ovat kattavasti käytössä. Lupapiste -palvelujen käytön jatkuminen.	VATI- ja YLVA- ja Ilppa -järjestelmät ovat käytössä. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen tarjoamat palvelut löytyvät myös Suomi.fi- verkkopalvelusta. Sähköisiä lomakkeita on käytössä ja uusia sähköisiä lomakkeita kehitellään. Lupapisteen käyttö ympäristölupien hakemisessa ja käsittelyssä jatkuu. Selvitetään Lupapisteen ja TEM:n kehittämän Luvat ja valvonta -palvelun integraatiota.
	Nettisivujen säännöllinen päivitys	Nettisivujen päivitys	Nettisivuja päivitetään aina tarvittaessa.
Kestävä kehitys ja ilmasto- muutoksen torjunta	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen ja siinä valitut tavoitteet ja toimenpiteet. Ympäristökasvatus. Osallistuminen ilmastotyöhön kaikissa jäsenkunnissa. Pyritään tunnistamaan ilmastomuutoksen uhka.	Ilmasto- ja energiastrategian päivittäminen kaikissa jäsenkunnissa vuoden 2021 aikana.	Ilmasto-ohjelmat on hyväksytty kaikissa Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen kunnissa. Lisäksi Mikkelin seudun ympäristöpalvelut toteutti vuonna 2022 ilmastokasvatusta ja kuntien ilmastotyötä tukevan Ilmastopolku -hankkeen, jota rahoitti Ympäristöministeriö ja Mikkelin seudun kehityshankerahasto.
	Hanhikankaan pohjavesialueelle ja ennalta ehkäisemään sen aiheuttamia riskejä.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelman päivitys.	Hanhikankaan pohjavesialueen suojelusuunnitelma on hyväksytty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa marraskuussa 2022.

3. ELINVOIMAOHJELMA

Osaaminen ja TKI-toiminta			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyö	XAMKin ympäristöteknologiaopiskelijoiden opinnäytetyöt	Valmistuu kaksi opinnäytetyötä/vuosi	Ympäristönsuojelussa ja terveystarkastuksessa (elintarvikevalvonta) on valmistunut molemmissa yksi opinnäytetyö. Terveystarkastuksessa on tekeillä kaksi opinnäytetyötä ja ympäristönsuojelussa yksi.
	Pyritään luomaan XAMK:n kanssa tehtävällä tiiviillä yhteistyöllä (opinnäytteet, harjoittelijat, hankkeet) omien toimialojen kannalta (terveysvalvonta, ympäristönsuojelu) osapuolten osamista kasvattava tietoon ja erilaisiin valmiuksiin perustuva verkosto. Esim. hulevesien hallinta, alueiden käyttö, ympäristöriskien arviointi.	Harjoittelukuukausien lkm/vuosi, yhteishankkeet XAMK:n kanssa.	Terveystarkastuksessa on ollut harjoittelijoita yhteensä 13 kk, ja ympäristönsuojelussa 11 kk. Lisäksi kesäsjaisiksi on palkattu Xamkin opiskelijoita. Yksi terveystarkastuksen viranhaltija osallistunut keväällä ja syksyllä 2022 XAMK:in opetukseen pitämällä luennot terveystarkastajan työstä elintarvikevalvonnassa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa ja resurssien mukaan jatkossa.

			Ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat mukana asiantuntijoina tai ohjausryhmätyökentelyssä useissa XAMK:in tai LUT:n hankkeissa. Hankkeiden etenemistä seurataan Ympäristöpalvelujen ja XAMK:n yhteisessä ympäristötiedonarkisto -ryhmässä, joka kokoontuu säännöllisesti.
--	--	--	---

Painopiste: Asiakslähtöiset yrityspalvelut			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus/vastuu	tavoite/mittari	Toteuma 31.12.2022
Sujuvat sijoittautumispalvelut, joustava ja ennakoiva kaavoitus	Huomioidaan eri toimintojen järkevä sijoittuminen kaavalausunnoissa ja osallistutaan aktiivisesti maankäytön suunnitteluun yhteistyössä muiden kaupungin yksiköiden kanssa.	Kaavalausuntojen lkm/ vuosi.	10 kpl
Laadukkaat neuvonta- ja kehittämispalvelut sekä yhteistyöverkostot yritykselle elinkaaren eri vaiheisiin	Yhteistyön käynnistäminen Miksein kanssa liittyen yrityspalveluihin ja kehittämissankkeisiin.	Järjestelmällisten yhteistyömuotojen syntyminen	Miksein kanssa yhteistyötä tehdään hankekohtaisesti mm. ohjeistamalla alueelle sijoittuvia yrityksiä lupamenetelyistä ja yritysten sijoittumisratkaisuihin ympäristönäkökohdat huomioiden.
	Yrittäjien tasapuolinen ja ammattitaitoinen neuvonta ja ohjaus, ja suunnitelmallisen valvonnan toteutuminen ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa.		Tuetaan yrityksiä yritysten perustamisvaiheessa ja toiminnan kehittämisessä. Ajankohtaisia tiedotusasioita (mm. helteet ja Ukrainan kriisi) on välitetty yrityksille ja muille tahoille. Ympäristöterveydenhuollon vesitiimi on antanut neuvontaa vesilaitoksille Valviran vedenjakelualueisiin liittyvässä paikkatietohankkeessa. Terveysvalvonta oli varautunut antamaan koronaepidemiaan liittyvää neuvontaa ja ohjausta yrityksille ja eri organisaatioille Essoten ja Avin ohjeiden mukaan. RYMY-ryhmä on kokoontunut ESSOTEN kanssa. Ympäristöterveydenhuolto on lisännyt sähköistä tiedotamista rekisterissä oleville toimijoille. Ohjeistuksen laatiminen alueen elintarvikeyrityksille uusista jätelain velvoitteista elintarvikejätteen ja hävikki-ruoan käsittelystä (ympäristönsuojelu).

Painopiste: Matkailu, vapaa-ajanasuminen, kulttuuri ja liikunta sekä niihin liittyvä tapahtumatuotanto			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Matkailun ja vapaa-ajanasumisen ympärivuotinen kasvu ja pitkäjänteinen kehittäminen	Luontomatkailun edistäminen.	Luontomatkailuhankkeisiin osallistuminen, luontokohteet Ympäristöpalvelujen nettisivuilla.	Tietoa luontoretkikohteista on päivitetty Ympäristöpalvelujen www-sivuille.
	Huomioidaan ympäristölupien käsittelyssä vapaa-ajanasukkaiden tarpeet lainsäädännön asettamissa puitteissa.	Laadukas ympäristölupien valmistelu.	Ympäristöluvat valmistellaan aina hankekohtaisesti huolellisesti ja varmistetaan, että lupien valmisteluun on käytävissä riittävä asiantuntemus.
	Turvataan toimivat, laadukkaat ja helposti saavutettavat eläinlääkäripalvelut 24/7 kaikissa jäsenkunnissa.	Hyvä asiakaspalaute myös vapaa-ajanasukailta.	Eläinlääkäripalvelut on saatu turvattua 24/7 kaikissa jäsenkunnissa, huolimatta valtakunnallisesta eläinlääkäripulasta. Suuri suorit määrä kaupungin vastaanotoilla on tehty siitä huolimatta, että myös kaupungineläinlääkäreillä on ollut kesää lukuun ottamatta praktikkoeläinlääkäripula. Tämä on kuormittanut praktikkoeläinlääkäreitä ja vaatinut heiltä joustamista ja venymistä. Kesäajaksi eläinlääkäriinsijaisia saatiin hyvin. Palveluista on tullut kiitosta, eikä hoitovirhevalituksia ole tullut.
	Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruoan myynti) edistäminen.	Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin.	Juomaveden jakeluun liittyviä häiriötilanteita tai epidemioita ei ole ollut. Uimarantojen tarkastukset ja näytteenotto on toteutunut suunnitellusti. Sinileväesiintymistä on tiedotettu kolme kertaa yhteensä kahdella rannalla. Laboratorionäytteiden tulokset ovat olleet vaatimusten mukaiset.
		Laatunet ja sisäinen auditointi käytössä.	LaatuNet on käytössä. Sisäisiä auditointeja ei ole tehty vuoden 2022 aikana.
Omat investoinnit matkailullisesti tärkeisiin kohteisiin sekä Invest-in	Ympäristöpalveluille kuuluvat luontopolut pidetään kunnossa	Luontopolkujen rakenteiden kunnossapitoon suunnatut toimet	Ylläpitotoimia tehdään tarpeen mukaan yhteistyössä metsätoimen ja työllisyyspalvelujen kanssa. Vuonna 2022 Kalevankankaalle perustettiin ilmastopolku.

Työllisyydenhoito			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
	Tukityöpaikkojen tarjoaminen resurssien sallimissa puitteissa.	1 tukityöpaikka / vuosi	Vuonna 2022 tukityöpaikkoja ei ole ollut Mikkelin seudun ympäristöpalveluissa.

Kaupunkimarkkinointi			
Toimenpide	Toiminnan kuvaus / vastuu	tavoite / mittari	Toteuma 31.12.2022
Vetovoiman ja tunnettavuuden lisääminen	Luontokohteiden tiedot näkyville Ympäristöpalveluiden nettisivuille. Luontomatkailun edistäminen.	Luontokohteet Ympäristöpalvelujen nettisivuilla.	Tietoa luontoretkikohteista on päivitetty Ympäristöpalvelujen www-sivuille.

	Turvallisen ja terveellisen ruoka- ja majoituspalveluiden ja muiden matkailijoiden käyttämien palveluiden (esim. uimarannat, torit, juomavesi, lähiruoan myynti) edistäminen.	Suunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuminen, yrittäjien riittävä neuvonta ja ohjaus sekä nopea reagointi mahdollisiin ongelmatilanteisiin. Laatu- ja sisäinen auditointi käytössä.	Suomi.fi sivuston jatkuva päivittäminen varmistaa alueen nykyisille ja uusille matkailijoille ja yrittäjille helposti saavutettavat tiedot lakisääteisistä palveluista ja mm. toiminnan aloittamiseen liittyvistä vaatimuksista. Paikallisten tiedotusvälineiden kautta on annettu haastatteluja ajankohtaisiin teemoihin liittyen.
--	---	---	--

Tunnusluvut

	TP 2021	TA 2022	TP 2022	Toteuma % 2022
Terveysvalvonnan tarkastukset (suunnitelman mukaiset)	383	700	251	36
Eläinlääkintähuollon virka- ja sairausmatkat	1 975	1900	1798	95
Vastaanotolla hoidetut pieneläimet	7 806	6000	7523	125
Lupavelvollisten kohteiden tarkastukset (ympäristönsuojelu)	105	100	104	104
Ympäristönsuojelun kirjallinen asiakassuorite (päätökset, lausunnot, kehotukset)	951	800	977	122